Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2026/71

30.1.2026

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Balík o bezpečných krajinách

[COM(2025) 186 final]

[COM(2025) 259 final]

(C/2026/71)

Hlavný spravodajca: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Poradca	Lorenzo TAMBURRINI
Právny základ	článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku
Žiadosť o konzultáciu	14. 7. 2025
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre vonkajšie vzťahy
Prijaté v sekcii	9. 9. 2025
Prijaté na plenárnom zasadnutí	23. 10. 2025
Plenárne zasadnutie č.	600
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	183/14/23

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) oceňuje úsilie Komisie o **zjednotenie postupov pri určovaní bezpečných krajín**, o ktorých v súčasnosti rozhodujú jednotlivé členské štáty a ktoré nie sú transparentné, pričom nepodliehajú účinnej nadnárodnej kontrole.

1.2. EHSV zdôrazňuje, že označenie krajiny za „**bezpečnú**“ má zásadný význam v postupoch pri posudzovaní žiadostí o azyl, keďže žiadosti občanov z krajín, ktoré sa považujú za bezpečné, sa posudzujú v **zrýchlenom konaní**.

1.3. Uplatnenie zrýchleného konania o posúdení žiadosti o azyl vedie k **oslabeniu procesných záruk** a v prípade zamietnutia žiadosti **môže byť žiadateľ odsunutý z územia členského štátu**, kým stále prebieha odvolacie konanie pred súdnymi orgánmi. Táto situácia je v ostrom rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia v zmysle článku 33 Ženevského dohovoru.

1.4. Označenie krajiny za bezpečnú navyše predstavuje **obmedzenie práva na azyl**, a to jednak preto, že v dôsledku uplatnenia zrýchlených konaní dochádza k oslabeniu procesných záruk, a jednak preto, že predpoklad, že krajina je bezpečná, vedie k **preneseniu dôkazného bremena** na žiadateľa o azyl, ktorý musí preukázať opak, aby mu bola poskytnutá medzinárodná ochrana.

1.5. EHSV sa domnieva, že vychádzať z prahovej hodnoty **miery uznaných žiadostí** v celej EÚ na **úrovni 20 %** [podľa článku 42 ods. 1 písm. j) a článku 42 ods. 3 písm. e) nariadenia o konaní o azyle] je svojvoľné a nedostatočné kritérium pre uplatňovanie zrýchleného konania a konania na hraniciach.

1.6. EHSV sa domnieva, že **považovať za bezpečné krajiny uvedené v prílohe II oznámenia COM(2025) 186 final (Bangladéš, Kolumbia, Egypt, India, Kosovo** [1]**, Maroko, Tunisko)** by na základe v súčasnosti dostupných údajov z inštitucionálnych zdrojov a zdrojov občianskej spoločnosti a v súlade s Chartou základných práv EÚ **mohlo mať za následok** predovšetkým **odmietnutie práva na azyl žiadateľom z týchto krajín**.

2. **Všeobecné pripomienky**

2.1. EHSV sa domnieva, že krajina pôvodu alebo krajina tranzitu sa môže označiť za „bezpečnú“ len v prípade, že v tejto krajine nedochádza k **žiadnym overeným porušeniam ľudských práv**, ktoré by znamenali, že žiadateľovi o azyl by mala byť priznaná medzinárodná ochrana podľa Ženevského dohovoru.

2.2. EHSV zastáva názor, že kým sa nezavedú **nadnárodné formy kontroly**, európsky azylový systém bude zraniteľný.

2.3. EHSV konštatuje, že definícia „bezpečnej“ krajiny nemôže obsahovať **výnimky** týkajúce sa určitých častí jej územia, ktoré **nie sú bezpečné** alebo toho, že krajina nie je bezpečná pre určité kategórie osôb. Výnimočné prípady by mohli viesť k nejednoznačnosti a nespravodlivej diskrečnej právomoci pri posudzovaní jednotlivých žiadostí o azyl, ako to konštatoval Súdny dvor v októbri 2024.

2.4. Ak by takéto výnimky boli umožnené, mali by byť verejne prístupné všetkým, záväzné a nie dobrovoľné pre členské štáty, pričom by sa mali zaviesť jednotne na európskej úrovni.

2.5. Už len existencia zrýchleného konania je sama osebe diskriminačná voči tým, ktorých sa týka. EHSV dúfa, že každá žiadosť o azyl bude posudzovaná na základe primeraných lehôt, vhodných nástrojov a dôkladných posúdení, aby sa chránili práva žiadateľov o azyl.

2.6. EHSV sa domnieva, že prijatie koncepcie bezpečnej krajiny by nemalo byť dôvodom na rýchle vybavenie žiadostí o azyl, ktoré sú „**pravdepodobne**“ neopodstatnené [2]. Je to jednak preto, že rýchle preskúmanie môže viesť k povrchnému posúdeniu na úkor rôznych práv žiadateľa, a tiež preto, že považujeme za nebezpečné a nezákonné, aby sa pri výbere typu konania, ktoré sa má použiť, vychádzalo iba z predpokladu, že žiadosť je neopodstatnená.

2.7. EHSV poukazuje na to, že prijatie nejednoznačných zoznamov bezpečných krajín a s tým súvisiace zrýchlené konania a nárast počtu nezákonných odmietnutí poskytnúť medzinárodnú ochranu môže viesť k zvýšeniu počtu cudzincov bez oficiálnych dokladov na území EÚ, čím sa zvýši **neistota** z hľadiska zdravotnej starostlivosti, zamestnania a bývania a následne dôjde k nárastu tieňovej ekonomiky.

3. **Súvislosti**

3.1. **Rozdielne zaobchádzanie so žiadosťami o medzinárodnú ochranu** na základe štátnej príslušnosti môže byť v rozpore so zákazom diskriminačného zaobchádzania s utečencami na základe ich krajiny pôvodu, ktorý je zakotvený v článku 3 Ženevského dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951, ako už bolo uvedené v stanovisku **EHSV REX/457** [3]

3.2. Ako už bolo zdôraznené v stanovisku EHSV REX/457, **ani** existencia vnútroštátneho právneho rámca na ochranu ľudských práv, **ani** štatút kandidátskej krajiny na vstup do EÚ nemôžu byť samy osebe považované za **dostatočné kritériá** na zaradenie krajiny do zoznamu bezpečných krajín.

---

[1] Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

[2] COM(2025) 186 final, s. 2.

[3] Stanovenie spoločného zoznamu EÚ týkajúceho sa bezpečných krajín pôvodu.

3.3. Podľa smernice 2013/32/EÚ ([4]) sa krajina považuje „za bezpečnú krajinu pôvodu, ak na základe právneho stavu, uplatňovania práva v rámci demokratického systému a všeobecných politických okolností možno preukázať, že v nej **vo všeobecnosti** a **sústavne** neexistuje prenasledovanie, ako je vymedzené v článku 9 smernice 2011/95/EÚ ([5]), mučenie ani neľudské či ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie, a že v nej neexistuje hrozba všeobecného násilia v situáciách medzinárodných alebo vnútorných ozbrojených konfliktov“.

3.4. EHSV sa domnieva, že vypustením slov „**vo všeobecnosti**“ a „**sústavne**“ v súvislosti s prenasledovaním by sa právne predpisy zlepšili, pokiaľ ide o podmienky potrebné na určenie bezpečnej krajiny.

3.5. **Súdny dvor Európskej únie** (SDEÚ) vo svojom rozsudku zo 4. októbra 2024 výrazne oslabil vplyv prijatia zoznamov bezpečných krajín. Súdny dvor Európskej únie totiž objasnil, že krajina môže byť označená za bezpečnú iba vtedy, ak je **situácia bezpečná v celej krajine bez toho, aby sa z predpokladu bezpečnosti vylúčili** časti jej územia alebo určité kategórie osôb.

3.6. V tom istom rozsudku SDEÚ s odkazom na smernicu 2013/32/EÚ a Chartu práv Európskej únie rozhodol, že **vnútroštátny súd**, ktorý posudzuje opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o medzinárodnú ochranu, sa nemôže obmedziť na tvrdenia uvedené žiadateľom, ale musí z **vlastného podnetu overiť, či označenie krajiny za bezpečnú krajinu spĺňa požiadavky stanovené v práve EÚ**, a to vykonaním aktualizovaného (*ex nunc*) a úplného preskúmania napadnutého rozhodnutia.

4. Analytická poznámka

4.1. EHSV sa domnieva, že **zraniteľnosť** postupov podávania žiadostí o azyl spočíva v **absencii nadnárodných foriem kontroly** postupov, ktoré členské štáty uplatňujú na to, aby za bezpečné označili len tretie krajiny, ktoré spĺňajú normy podľa práva EÚ.

4.2. V súčasnosti existuje len **povinnosť postúpiť zoznamy Komisii**, ktorá doteraz nikdy nezasiahla, ponechávajúc plnú diskrečnú právomoc na členské štáty.

4.3. Postupy, ktoré členské štáty používajú na určenie bezpečných krajín, nie sú transparentné a **označenie** krajiny pôvodu za bezpečnú je spravidla spojené s **počtom žiadateľov o azyl pochádzajúcich z danej krajiny** ([6]), s ktorou môže hostiteľská krajina uzavrieť readmisné dohody.

4.4. **Vnútroštátne zoznamy** sa preto môžu medzi jednotlivými členskými štátmi značne **líšiť**, pričom mnohé z nich sa okrem toho rozhodnú neprijať žiadny zoznam bezpečných krajín.

4.5. EHSV poukazuje na to, že už vo svojom **stanovisku REX/457** uviedol, že prijatie spoločného zoznamu bezpečných krajín pôvodu samo osebe nepovedie k väčšej harmonizácii, keďže tento spoločný zoznam bude existovať súčasne s vnútroštátnymi zoznamami vypracovanými jednotlivými členskými štátmi.

4.6. Hoci článok 59 ods. 2 a článok 61 ods. 2 nariadenia o azylovom konaní **umožňujú** členským štátom **označiť tretiu krajinu ako bezpečnú tretiu krajinu a bezpečnú krajinu pôvodu „s výnimkou určitých častí jej územia alebo jasne identifikovateľných kategórií osôb**“, existuje riziko, že takéto výnimky nebudú zohľadnené, keďže členský štát si v tejto oblasti zachováva úplnú voľnosť.

4.7. Okrem toho **kritériá na určenie takýchto územných výnimiek a kategórií osôb** nie sú v nariadení špecifikované, čím sa pri výklade ponecháva členskému štátu alebo miestnym úradníkom ďalšia voľnosť.

([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 60).

([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 337, 20.12.2011, s. 9).

([6]) Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA), december 2022.

4.8. Stanovenie **prahovej hodnot**y miery uznaných žiadostí v celej EÚ **na úrovni 20 %** za kritérium na uplatnenie zrýchleného konania a konania na hraniciach je úplne svojvoľné a nie je podložené žiadnym vedeckým základom.

4.9. Ak je krajina pôvodu alebo tranzitu žiadateľa považovaná za bezpečnú, správny orgán posudzujúci **žiadosť o azyl** v prvom stupni môže túto žiadosť **zamietnuť bez jej vecného posúdenia**.

4.10. Celý proces vrátane možnosti odvolať sa proti zamietavému rozhodnutiu správneho orgánu na súde, podlieha **zrýchlenému konaniu**, ktoré **obmedzuje právo na obhajobu** žiadateľa o medzinárodnú ochranu pochádzajúceho z bezpečnej krajiny.

V Bruseli 23. októbra 2025

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Séamus BOLAND